

„Cine uită trecutul, e condamnat să îl repete”. Acest citat, al lui George Santayana, este cumva leit-motivul Memorialului Victimelor Comunismului și al Rezistenței de la Sighetu – Marmației. Mai mult decât un muzeu al ororilor comunismului, memorialul – amenajat în fosta închisoare politică – nu ne lasă să uităm ce a fost, tocmai pentru a nu repeta greșelile trecutului.

„Tati, cine a fost Ceaușescu?”. Pentru noi, această întrebare este, poate ciudată. Pentru copilul de aproximativ 5 ani, care îl trăgea pe tatăl său de mânecă la Memorialului Victimelor Comunismului și al Rezistenței de la Sighetu – Marmației în încăperea destinată fostului dictator comunist era doar o pagină de istorie, pe care o învăța pe viu de la părintele său, trăitor al acelor vremuri.

Întrebarea, de o naivitate adorabilă, mi-a produs o tresărire puternică și m-a scos din starea care m-a cuprins în peregrinarea mea prin fostele celule în care și-au pierdut viața atâția intelectuali sau țărani care s-au opus regimului. Mi-am dat seama că Memorialul se adresează mai mult celui copil decât mie, adultul, care a văzut lumina zilei într-o perioadă în care pâinea sau alte alimente de bază distribuite pe cartelă, învățatul la lumina lămpii cu petrol, ori televizorul mai mult de decor din sufragerie erau chestiuni absolut obișnuite. Acești copii trebuie să știe cum a fost atunci, demult pentru ei, pentru a nu ne întoarce în tenebrosul trecut.

Memorialului Victimelor Comunismului și al Rezistenței a fost gândit și inițiat încă din 1992 de către președintele de la acea dată al Alianței Civice, Ana Blandiana, și realizat în următorul deceniu împreună cu Romulus Rusan și o prestigioasă echipă de istorici, arhitecți, constructori și designeri. În ianuarie 1993, Ana Blandiana a predat proiectul Memorialului la Consiliul Europei. După ce două delegații de experți au vizitat Sighetul, Consiliul Europei a întocmit, în 1995, un studiu-raport și a luat Memorialul sub egida sa. Mai mult decât atât, în anul 1998 Consiliul Europei așează Memorialul de la Sighet printre principalele locuri de păstrare a memoriei continentului, alături de Memorialul de la Auschwitz și Memorialul Păcii din Normandia.

Situat în extremitatea nordică a României, în centrul Europei de Est, Memorialul are ca scop reconstituirea și păstrarea memoriei unor popoare, în particular a celui român, cărora timp de jumătate de secol li s-a indus în conștiință o istorie falsă. Conform propriei prezentări, cea mai mare victorie a comunismului - o victorie relevantă dramatic abia după 1989 - a fost crearea

omului fără memorie, a omului nou, cu creierul „spălat”, care nu trebuie să-și amintească nici ce a fost, nici ce a avut, nici ce a făcut înainte de comunism. Realizarea Memorialului Victimelor Comunismului și al Rezistenței este tocmai o formă de contracarare a acestei victorii, un mijloc de resuscitare a memoriei colective.

Pereții celulelor respiră durere

Deși au trecut atâția amar de ani de la acele atrocități, iar fosta închisoare de drept comun, transformată într-una politică, a suferit mai multe modificări, celulele respiră încă durere. Cele trei nivele ale fostei închisori au căpătat, în mare parte, alte destinații, și în timp au fost organizate pe teme. Fiecare celulă prezintă alte aspecte, extrem de importante, din istoria României între 1945 și 1989. La parter, celulele găzduiesc informații despre alegerile din 1946, Celula în care a murit Iuliu Maniu, Distrugerea partidelor politice, Represiunea asupra bisericii, Securitatea între 1948-1989, Colectivizarea, Monarhie versus comunism, Anul 1948 - Sovietizarea României, o cronologie a țărilor din Europa de est (1945-1989). Etajul I găzduiește celula de pedeapsă neagră. “Vara era un cuptor iar iarna un frigider, mâncarea era redusă la minimum. nu se permitea nici un contact cu nimeni”, spunea unul dintre supravieșuitorii acelor vremuri, respectiv Ioan Ploscaru. Tot la primul nivel mai sunt amenajate Sala demnitarilor, Distrugerea Academiei Române, Represiuni entice și religioase, Deportarea în Bărăgan, Anul 1956 - Mișcări studentești din România, Femei în închisoare sau Viața intelectuală.

La etajul 2 se afla celulă în care a murit Gheorghe I. Brătianu, Mișcările sociale din Valea Jiului și Brașov, “Epoca de Aur” sau comunismul kitsch, oponenți și dizidenți în deceniile '8 - '9, Sala demolărilor sau Lotul Visovan.

Există și două expozii permanente, una dedicată lui Iuliu Maniu și una pentru Gheorghe Brătianu, precum și o expoziție temporară Corneliu Coposu. În cele două curți exterioare se află amplasat ansamblul statuar “Cortegiul sacrificiilor”, opera sculptorului Aurel Vlad, precum și Spațiul de Reculegere și Rugăciune, realizat după proiectul arhitectului Radu Mihăilescu, care are inscripționat pe zidurile laterale peste 8000 de nume ale celor decedați în închisorile și lagărele de muncă din perioada comunistă. Clădirea închisorii a fost construită în 1897 după planurile arhitectului Wagner Gyula și reprezintă monument de arhitectura. Împreună cu Palatul de Justiție cele două clădiri formau un ansamblu construit cu intenția de a marca trecerea în noul secol. După 1948, închisoarea a devenit una politică, aici fiind aduși țărani care s-au împotrivit colectivizării, studenți, preoți, demnitari sau academicieni. Ea a avut rol de exterminare a celor care se împotriveau comunismului dar și a intelectualilor sau politicienilor care intrau în disgrația guvernului. Închisoarea a funcționat ca una politică până în 1955, anul aderării României la ONU, când aceasta s-a transformat în una de drept comun. Până atunci, condițiile vitrege de detenție, tortură și interogatoriile, infometarea sau privarea de servicii medicale și-au pus amprenta asupra deținuților. O parte a acestora au murit (mai mult de 50 însă nu se cunoaște numărul exact), o parte au fost tranferati în alte închisori unde calvarul a continuat iar o parte au fost grațiați, fiind însă afectați pe viață de suferințele îndurate. În 1977, închisoarea a fost dezafectată.

Istoria durerii și a suferinței...

În toate spațiile fostei închisori sunt găzduite documente, fotografii, obiecte personale, elemente din inventarul închisorii, etc. Sunt mărturii ale celor care au trecut prin închisorile comuniste și care au supraviețuit atrocităților, ori cele lăsate în urmă de victimele regimului comunist. Extrem e sugestivă pentru toate aceste atrocități este opera de artă intitulată "Cortegiul Sacrificatilor". Amplasată în curtea închisorii, lucrarea este formată din 18 statui de bronz și înfățișează 18 corpuri umane care se îndreaptă spre un zid, un drum închis, fără orizont, simbolul comunismul.

Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței este, fără doar și poate, unul dintre cele mai importante puncte de interes din Maramureș. Sute de oameni îi trec zilnic pragul, fie că vorbim despre turiști români sau străini, cutremurați deopotrivă de ororile comunismului.

[sursa: citynews.ro](http://citynews.ro)